

กาแฟ

ชื่อไทย : กาแฟ

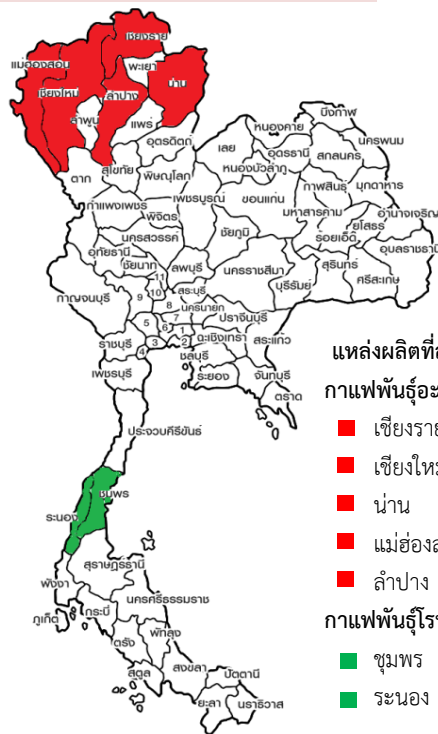
ชื่อสามัญ/ชื่ออังกฤษ : Coffee

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Coffea spp.*

โดย นางศรัณยา ชูรัตน์

นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

กลุ่มส่งเสริมไม้ยืนต้น

แหล่งผลิตที่สำคัญ

กาแฟพันธุ์อะราบิกา

- เชียงราย
- เชียงใหม่
- น่าน
- แม่ฮ่องสอน
- ลำปาง

กาแฟพันธุ์โรบัสตา

- ชุมพร
- ระนอง

สถิติการผลิต ^{3/}

	ปี 59	ปี 60	ปี 61
เนื้อที่ยืนต้น (ไร่)	270,859	269,585	272,797
เนื้อที่ให้ผล (ไร่)	254,947	253,054	257,761
- โรบัสตา	186,106	180,526	177,558
- อะราบิกา	68,841	72,528	80,203
ผลผลิตเฉลี่ย(กก./ไร่)	120	102	92
- โรบัสตา	106	92	78
- อะราบิกา	155	127	136
ผลผลิตรวม (ตัน)	30,579	25,909	23,617
- โรบัสตา	21,338	16,967	13,471
- อะราบิกา	9,241	8,942	10,146

ข้อได้เปรียบเสียเปรียบสินค้าไทย

- ข้อได้เปรียบ - เมล็ดกาแฟไทยมีคุณภาพดีเป็นที่ยอมรับ
- มีผลิตภัณฑ์แปรรูปหลากหลาย
- ข้อเสียเปรียบ - ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ
- ต้นทุนการผลิตสูง

ประเทศผู้ผลิตกาแฟสำคัญของโลก 3 อันดับแรก ^{1/}

บราซิล (31.81%) เวียดนาม (18.35%)

โคลัมเบีย (8.97%)

ประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญของโลก 3 อันดับแรก ^{1/}

กลุ่มสหภาพยุโรป (EU-27) สหรัฐอเมริกา บราซิล

อัตราแปลง ^{3/}

1. เมล็ดกาแฟสด 5 กก. = เมล็ดกาแฟแห้ง 2 กก. = เมล็ดกาแฟดิบ 1 กก.
2. เมล็ดกาแฟดิบ 2.6 กก. = กาแฟสำเร็จรูป 1 กก.
3. เมล็ดกาแฟดิบ 1.4 กก. = กาแฟคั่ว 1 กก.

ที่มาข้อมูล : 1/ กรมศุลกากร

2/ กรมการค้าภายใน

3/ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ฤดูผลผลิต (ร้อยละที่ออกสู่ตลาด) ปี 2561 ^{2/}

ปี 2560			ปี 2561				รวม
ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	
0.38	2.72	9.28	16.99	45.16	22.69	2.78	100
90	642	2,192	4,012	10,665	5,359	657	23,617

ต้นทุน / ราคา / ผลตอบแทน ^{3/}

ปี	ต้นทุน/ไร่ (บาท)	ต้นทุน/กิโลกรัม (บาท)	ราคาขายเมล็ดกาแฟดิบ คละ (บาท/กิโลกรัม)	ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่)
59	6,545.81	54.55	62.38	939.79
60	6,238.27	61.16	82.50	2,176.73
61	6,128.85	66.62	69.74	287.23

ปี รายการ

ปริมาณส่งออก ^{1/}

ปริมาณนำเข้า ^{1/}

	ตัน	ล้านบาท	ตัน	ล้านบาท
59 เมล็ดกาแฟดิบ	334.00	68.00	46,084.00	3,136.00
กาแฟคั่ว	186.00	55.00	1,350.00	416.00
กาแฟสำเร็จรูป	6,934.00	1,029.00	6,445.00	1,865.00
60 เมล็ดกาแฟดิบ	305.37	60.53	55,416.29	4,358.54
กาแฟคั่ว	158.96	39.15	2,580.72	655.88
กาแฟสำเร็จรูป	4,264.92	739.15	6,947.44	2,096.74
กาแฟสำเร็จรูปผสม	6,669.79	3,107.59	5,534.97	935.54
61 เมล็ดกาแฟดิบ	468.69	92.26	62,657.39	3,882.10
กาแฟคั่ว	164.39	44.75	2,027.94	605.20
กาแฟสำเร็จรูป	3,950.09	661.79	7,208.25	2,041.16
กาแฟสำเร็จรูปผสม	24,521.36	2,532.41	6,873.41	1,053.65
ประเทศสำคัญที่ไทยส่งออกกาแฟ			ประเทศสำคัญที่ไทยนำเข้ากาแฟ	
เมล็ดกาแฟดิบ : สหรัฐอเมริกา แคนาดา ญี่ปุ่น			เมล็ดกาแฟดิบ : เวียดนาม ลาว อินโดนีเซีย	
กาแฟคั่ว : กัมพูชา ฮาวเวิร์ดส์ ญี่ปุ่น			กาแฟคั่ว : มาเลเซีย ลาว อินโดนีเซีย	
กาแฟสำเร็จรูป : ลาว เมียนมาร์ ฟิลิปปินส์			กาแฟสำเร็จรูป : มาเลเซีย เวียดนาม อินโดนีเซีย	
กาแฟสำเร็จรูปผสม : เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา			กาแฟสำเร็จรูปผสม : มาเลเซีย ลาว อินโดนีเซีย	

ศักยภาพ/จุดเด่น	ปัญหาข้อจำกัด	แนวทางการพัฒนา/แก้ไข
- ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นประมาณ ร้อยละ 5 – 7 ต่อปี - มีแหล่งรับซื้อผลผลิตกระจายอยู่ทั่วบริเวณพื้นที่ที่มีการปลูกกาแฟ - กาแฟไทยได้รับการยอมรับในด้านคุณภาพ และเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ - สามารถเก็บรักษาผลผลิตเพื่อรอตลาดได้ - ประเทศไทยมีสภาพแวดล้อมเหมาะสมสำหรับการปลูกกาแฟทั้งกาแฟโรบัสตาและกาแฟอาราบิก้า - รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุน และมีการจัดทำยุทธศาสตร์กาแฟลักษณะบูรณาการ - มีหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาให้แก่เกษตรกรชาวสวนกาแฟ - มีคณะทำงานพืชกาแฟและคณะอนุกรรมการพืชสวนควบคุมดูแลการบริหารจัดการสินค้ากาแฟทั้งระบบ	ด้านการผลิต - <u>กาแฟอาราบิก้า</u> * พื้นที่เหมาะสมอยู่ทางภาคเหนือซึ่งการปลูกต้องอาศัยร่มเงาไม้ใหญ่เพื่อการเจริญเติบโต โดยที่เกษตรกรขอขยายพื้นที่ในเขตป่าสงวน ซึ่งต้องมีการจัดสรรพื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำให้ไม่สามารถขยายพื้นที่ปลูกเพิ่มได้ * เกษตรกรขาดความเข้าใจในการรวมกลุ่มกันสร้างจุดขายให้แก่ผลผลิตกาแฟภายในท้องถิ่น * มีการลักลอบนำเข้าเมล็ดกาแฟจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาขายปนกันกับผลผลิตของไทยในประเทศ ทำให้ไม่สามารถรักษาคุณภาพและมาตรฐาน - <u>กาแฟโรบัสตา</u> * พื้นที่ปลูกกาแฟโรบัสตาลดลงทุกปี ทำให้ผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของอุตสาหกรรมภายในประเทศ * พันธุ์ที่เกษตรกรใช้ไม่ได้ผ่านการคัดเลือกพันธุ์ ทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่สม่ำเสมอ * ต้นกาแฟส่วนใหญ่อายุมาก ผลผลิตต่ำ เกษตรกรไม่ให้ความสำคัญในการตัดแต่ง (ทำสาว) * ขาดแคลนแรงงานในการเก็บเมล็ดกาแฟ ทำให้เกษตรกรบางรายปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่น * เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ปลูกกาแฟไม่มีเอกสารสิทธิ์ทำให้การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนเข้าไปช่วยเหลือได้ไม่เต็มที่ * เกษตรกรขาดเทคโนโลยีการผลิตกาแฟที่เหมาะสมทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ด้านการแปรรูป - การรวมกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ยังขาดการพัฒนาให้ได้มาตรฐานและหลากหลาย - กลุ่มเกษตรกรขาดเครื่องจักรกลในการแปรรูปที่มีคุณภาพดี ราคาถูก ด้านการตลาด - เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลด้านภาวะการตลาดของตลาดโลกน้อย ทำให้ไม่พร้อมในการปรับตัวเพื่อสร้างขีดความสามารถ - ขาดการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ	การเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต - ส่งเสริมการผลิตในพื้นที่ที่มีศักยภาพ นำความรู้ไปปฏิบัติเพื่อลดต้นทุน ให้มีรายได้เพิ่มขึ้น - พัฒนาและส่งเสริมการใช้ทรัพยากรดินอย่างมีประสิทธิภาพ - ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกาแฟ เช่น การตัดพุ่มต้น การปลูก/เปลี่ยนพันธุ์ดีทดแทน การปรับปรุงบำรุงดิน การป้องกันกำจัดแมลง ส่งเสริมให้ใช้พันธุ์ที่มีคุณภาพจากกรมวิชาการเกษตร - พัฒนาการผลิตของเกษตรกรให้ได้มาตรฐาน GAP - เพิ่มศักยภาพการผลิตกาแฟของเกษตรกรให้พร้อมสำหรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การพัฒนาการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม - ส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มและแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า โดยภาครัฐเข้ามาสนับสนุนในด้านการตลาด และประชาสัมพันธ์ สร้างเอกลักษณ์กาแฟไทยในสถาบันเกษตรกรและผู้ประกอบการ - ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์กาแฟ/การสร้างแบรนด์สินค้า การผลิตกาแฟเฉพาะถิ่น สร้างเอกลักษณ์กาแฟไทยในสถาบันเกษตรกรและผู้ประกอบการ การพัฒนาด้านการตลาด - ส่งเสริมการซื้อขายเมล็ดกาแฟและผลิตภัณฑ์กาแฟตามขั้นคุณภาพ - บริหารตลาดภายในและตลาดต่างประเทศ การวิจัยและพัฒนา - วิจัยพันธุ์ / เทคโนโลยีการเพิ่ม - ผลผลิต, การติดตามระบบเตือนภัย, ระบบพยากรณ์ผลผลิต - ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้แก่เกษตรกร การบริหารจัดการ - สร้างและพัฒนาเครือข่ายข้อมูล เครือข่ายผู้ผลิต และเครือข่ายกลุ่มรับซื้อและจัดการผลผลิต

การผลิต	การตลาด	มาตรการ
เนื้อที่ให้ผลปี 2561 เพิ่มขึ้นเนื่องจากต้นกาแฟใน ปี 2557 ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเริ่มให้ผลเป็นปีแรก แม้ว่าภาคใต้จะมีเนื้อที่ให้ผลลดลงจากการโค่นต้นกาแฟทิ้งบางส่วน เนื่องจากพืชที่ปลูกแซมในสวนกาแฟเริ่มโตขึ้น แต่ก็ไม่ส่งผลให้เนื้อที่ให้ผลรวมทั้งประเทศลดลงสำหรับผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ลดลงถึงแม้ว่าผลผลิตอะราบิก้าจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากสภาพอากาศเอื้ออำนวยต่อการติดดอกออกผล แต่จากการที่ผลผลิตของโรบัสตาในแหล่งผลิตใหญ่ทางภาคใต้ได้รับความเสียหายจากฝนที่ตกมากในช่วงออกดอกและติดผลน้อย ส่งผลให้ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ลดลง	1. ผลิตกาแฟเพื่อใช้ในโรงงานผลิตกาแฟสำเร็จรูป ร้อยละ 98 และส่งออกในรูปเมล็ดกาแฟ ร้อยละ 2 2. มีการแปรรูปเป็น กาแฟสำเร็จรูป กาแฟ 3 in 1 และกาแฟพร้อมดื่ม เพื่อส่งออกและบริโภคในประเทศ 3. กาแฟไทยไม่สามารถแข่งขันกับเวียดนาม อินโดนีเซียได้ เนื่องจากไทยมีต้นทุนการผลิตสูงกว่า 4. ตั้งแต่ ปี 2550 เป็นต้นมา ราคากาแฟเริ่มดีขึ้น เนื่องจากมีความต้องการใช้เพิ่มขึ้น ทำให้ราคาตลาดโลกสูงขึ้น	1. เปิดตลาดตามข้อตกลง WTO จัดสรรปริมาณนำเข้าเมล็ดกาแฟในโควตา 5.25 ตัน อัตราภาษี ร้อยละ 30 และผลิตภัณฑ์กาแฟ ในโควตาปริมาณ 134 ตัน อัตราภาษี ร้อยละ 40 และภายใต้กรอบความตกลง AFTA อัตราภาษีนำเข้าเมล็ดกาแฟ ร้อยละ 5 ส่วนเมล็ดกาแฟคั่ว และผลิตภัณฑ์กาแฟอัตราภาษี ร้อยละ 0 2. การนำเข้ากาแฟภายในกรอบ AFTA อยู่ในความดูแลของคณะอนุกรรมการพืชสวน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้พิจารณาอนุญาตนำเข้า 3. ยุทธศาสตร์กาแฟ ปี 2560 - 2564 เน้นการบริหารจัดการแบบครบวงจร บนพื้นฐานของศักยภาพ (Potential) และอัตลักษณ์ของกาแฟไทย พัฒนาระบบมาตรฐานการผลิตในระดับฟาร์มถึงผู้บริโภค โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพเมล็ดกาแฟสู่มาตรฐานสากล การผลิตกาแฟเฉพาะถิ่น และเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมแปรรูปกาแฟเพื่อให้สามารถเป็นผู้นำสินค้ากาแฟในอาเซียน